

תיגרת הידיים

כך נראה דוכן הנואמים של הכנסת, כמה שניות אחרי שפרצה התיגרה. מאיר וילנר (8) עומד מאחורי המיקרופונים, כשגבו אל אולם המליאה, וכשאחד הסדרנים (7) סוכך עליו. ברגע הראשון של התיגרה הסיר וילנר את המשקפיים מעל פניו, מחשש פן יישרו ויפגעו בעיניו. ח"כ מתתיהו דרובלס (3) מנסה להתפרץ לעבר וילנר כדי לעשות בו שפטים, תוך צעקות.

אך נעצר על ידי הוותיק שבסדרני הכנסת, יצחק ציגלר (5). המכתו בתפקידו מאז הכנסת הראשונה. יושבת ראש הישיבה, טובה סנהדראי (1) ירדה מכה היו"ר ומסתכלת בנעשה בהתרגשות, מבלי לדעת מה לעשות. שני סדרנים אחרים (2 ו-4) עוצרים את דרובלס מאחור, כשמפקד המשמר, יצחק הוז, (6) מפקח על הנעשה. בתצלום זה לא נראה ח"כ בן ציון קשת, שהחל בתיגרה, ושהסדרנים עצרוהו בצדו השני של וילנר.

ה זה כבר קרה ביפאן, באיטליה, ובפרלמנטים שונים בדרום אמריקה. זה לא קרה עדיין בישראל — עד היום השלישי בשבוע שעבר, כשדנה הכנסת בהפסקת האש. מאיר וילנר עמד על דוכן הנואמים. הוא קרא גאום מוכן מראש, בסיגנונו הידוע. הוא האשים את ממשלת ישראל באחריות בילעדית למילחמה, העלה על גס את ברית המועצות, וגינה את הימין שוחררסיפוח. וילנר כבר נאם את אותו הגאום עצמו שבוע לפני כן. בוויכוח שהתנהל בעיצומה של המלחמה, ושהועבר חי בטלוויזיה וברדיו. או שררה הסכמה אילמת בין כל חברי הכנסת שלא להגיב אף בקריאה אחת. כשנראה כי מישו עומד להתלהט, רמזו לו ראשי המפלגות בתנועות יד להירגע. היתה זאת הפגנה מרשימה של הדמוקרטיה הישראלית — אם כי רבים מן הצופים והמאזינים, בחזית

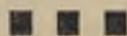
כוחו של פרלמנט דמוקרטי נבחן בכך, שגם בימי התרגשות עליונה נשמעים בו בשקט דברים בלתי אהודים, ואפילו דברים שמישהו יכול לחשבם לדברי כסירה. אני מסתייג בחריפות מדבריו של חבר הכנסת וילנר, שמיפלגתו משמיצה גם אותי בגלל עמדותי במלחמה. אך עלי לומר כדברי וולטייר: אני מתנגד לכל מילה שאמרת, אך אני מוכן להיהרג על זכותך לומר אותם. כאן התפרץ מרדכי סורקיס: "זה דווקא רעיון טוב!" גולדה מאיר וחבריה פרצו בצחוק. "חברי הכנסת," השיב אבנרי בשקט, "בימים האחרונים נהרגו הרבה אנשים למען הדמוקרטיה הישראלית." זה סיים את הצחוק בכת אחת. הוסיף אבנרי: "אני סבור שטוב יעשו חברי הכנסת שהיו מעורבים בתיגרה זו, אם יביעו צער על כך שנגררו

בידיו בכנסת

ובעורף, זעמו על דברי וילנר עד להשחית. הפעם לא צילמה הטלוויזיה. אחרי הדקות הראשונות החלה מקהלה של קריאות ביניים. "טיגרת!" צעק גאל הורביץ. אחרים צעקו דבריו עם דומים. מול תגובות אלה, התלהט וילנר. הוא נטש את הי תמליל המוכן, החל מתוכח בקיצוניות גוברת והולכת, עד שהגיע לטענה שחל חרות אשמים אישית במוותם של החיילים שנסלו במלחמה.

דברים כאלה עדיין לא נשמעו בכנסת. מנחם בגין התרומם מכסאו, פנה אל חבריו, כשהזעם מעוות את פניו. הוא לא ראה שמאחוריו כבר התחילו העניינים להתגלגל. בן ציון קשת, סגן היו"ר הכנסת מטעם חרות, איש גבתיקומה ובעל-מידות, ניגש כשהוריו אל דוכן הנואמים. עלה כמדונות ותפס את וילנר בגופו. "אתה לא תדבר כאן!" צעק, וחלל גורר אותו. לעזרתו חשו מתתיהו דרובלס, ח"כ חרות מדרום אמריקה, שנכנס לכנסת אחרי מות ספיר, ויגאל הורביץ. וילנר לא היה מוכן להסתערות זו. בתנועה אינסטינקטיבית הסיר את משקפיו ושם אותם בצד, כדי שהמכות שניתכו עליו לא יכניסו את הזכוכית לעיניו. יושבת ראש הישיבה, טובה סנהדראי, הלמה בפטישה בחוסיאונים, מבלי לדעת מה לעשות. הסדרנים, בהנהגת יצחק ציגלר, הוותיק, התאוששו ואצו להפריד בין וילנר

ותוקפיו, כשהם אוחזים בקשת וברובלס, שהמשיך לצעוק. יו"ר נעלה את הישיבה לחמש דקות. כאשר חידשה אותה, מסרה את רשות הדיבור לנואם הפא. קלמן כהנא, אף שוילנר לא סיים את דבריו.

ה היה חמור, אבל המור יותר היה החמשך. הנואמים הבאים — כהנא, שמואל תמיר וסיף אל-דין אל זועבי, נאמו כאילו לא קרה דבר. אבנרי העביר פתק ליושבת ראש, ביקש ממנה להשמיע דברי יגנוני לקטטה מעל הדוכן. סנהדראי נענתה לבקשה, השמיעה כמה דברים, אך הם היו סתמיים, ולא כלל יגנוני. לאחר מכן ירדה מן הדוכן, במקומה עלה, לסי תמיר דווקא בן ציון קשת ותפס את מקום היו"ר. הגאום הבא היה לובה אליאב. אבנרי ביקש ממנו להגיב בראשית דבריו על התקרית. לובה עשה זאת בדרך משלו. הוא אמר שלדעתו כוללת הכנסת רק 117 חברי כנסת ישראלים, ושלושה אחרים (אנשי ר"ח), שהוא מציע להתעלם בכלל מקיומם. לאחר מכן בא תורו של אבנרי. הוא פתח את נאומו (ראו עמוד 27) במלים הבאות: "אני רואה חובה לעצמי להגיב על התיגרה הסרת התקדים שנערכה היום על דוכן זה."

אחרי רגשותיהם, ואולי ינצל כבוד היושבת ראש את ישיבתו על הדוכן, בתום נאומו, כדי להשמיע הערה כזאת. אולם בן ציון קשת לא הביע חרטה. לקראת סוף הישיבה תפס ישראל ישעיהו את כס היו"ר, אך אם קיווה מישו שהוא יגיד את דברו, התאכזב. ישעיהו התנהג כאילו לא קרה דבר. כאשר לא באה תגובה מיסמכת במשך יומיים, פנה אבנרי אל יו"ר הכנסת במכתב רשמי. "הריני פונה אליך כאל מי שממונה, על שמירת כבוד הכנסת." "אין ספק שדברי ח"כ וילנר היו מקוממים," הוסיף אבנרי, "אך אין בכך כדי להצדיק הורדת רמת הכנסת. פרלמנט של קהיליית בנות." אבנרי הזכיר שפנה אל בן ציון קשת וביקשו להביע צער על המקרה. "אני מצטער שמה שאתה לא נענה לבקשה זו, ותמהני על כך שבכלל עלה על כס היו"ר באותו יום, תמהני גם שאתה, בתוספת לאחר מכן את מקומך על כס היו"ר, לא הגבת על התקרית. אני פונה אליך, בבקשה שתנצל את הישיבה היום כדי להגיב בצורה נאותה על המקרה, מעל כס היו"ר." ואכן, כשעלה ישעיהו על כס היו"ר לקראת סוף הישיבה, אמר כמה מילים, אבל הוא לא התייחס לעניין עצמו. למעשה נשארה התקרית ללא תגובה — ונקבע שמוות בכנסת להרביץ, להכות ולמנוע כמות מהכנסת לשאת את דבריו, אחרי שקיבל כדיון את רשות הדיבור.